

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1396/2542

นาง สม หญา วัง ข้าง กับพวก ผู้ร้อง นาง สิริเกตุ ชัยเจริญ กับพวก ผู้คัดค้าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 144, ป.พ.พ. มาตรา 1308, ป.พ.พ. มาตรา 1367, ป.พ.พ. มาตรา 1368, ป.พ.พ. มาตรา 1382, ป.วิ.พ. มาตรา 145

ย่อ / หลักกฎหมาย

เดิมที่ดินพิพาททั้งสองแปลงเป็นที่อกริมตลิ่งที่ น้ำท่วมไม่ถึงหน้าที่ดินตราจองเลขที่ 1493 และ 1494 ของผู้คัดค้านทั้งสอง ปี 2515 ผู้คัดค้านทั้งสองยื่นคำขอ รังวัดออกโฉนดที่ดินพิพาท ส. บิดาผู้ร้องที่ 1 คัดค้านแต่เจ้าพนักงานที่ดินก็ทำการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ ผู้คัดค้านทั้งสอง ต่อมา ส. ได้ฟ้องผู้คัดค้านทั้งสองและเจ้าพนักงานที่ดินขอให้เพิกถอนการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ระหว่างพิจารณา ส. ถึงแก่กรรม ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่ ส. ศาลชั้นต้นอนุญาตคดีดังกล่าว ศาลฎีกาพิพากษายกฟ้อง คดีถึงที่สุดโดย วินิจฉัยว่า ที่ดินพิพาทเป็นที่อกริมตลิ่งของที่ดินตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" เลขที่ 1493 และ 1474 จึงเป็นทรัพย์สินของผู้คัดค้าน ทั้งสองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1308 การที่ ส.ครอบครองที่ดินพิพาทแทนผู้คัดค้านทั้งสองและคัดค้านการ ออกโฉนดที่ดิน ถือได้ว่าเป็นการบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือมาเป็นการยึดถือเพื่อตนเมื่อปี 2515 แต่ ส.เพิกมาฟ้องกล่าวอ้างว่าได้ครอบครองที่ดินพิพาท โดยความสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเมื่อปี 2517 หลังบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือเพียง 2 ปี ส. จึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ดังนั้นระยะเวลาที่ ส. บิดาผู้ร้องที่ 1 ครอบครองที่ดิน พิพาทนับแต่วันคัดค้านการออกโฉนดที่ดิน จนถึงวันฟังคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีดังกล่าว นั้น ต้องถือว่าเป็นการครอบครองแทนผู้คัดค้านทั้งสองเท่านั้น เมื่อผู้ร้องทั้งสองซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินพิพาท สืบสิทธิต่อจาก ส. ผู้ร้องทั้งสองจึงนับเวลาการครอบครองในระหว่างคดีดังกล่าวมารวมเข้ากับเวลาที่ ส. ครอบครองและผู้ร้องทั้งสองครอบครองไม่ได้ เพราะการที่คู่ความฝ่ายหนึ่งครอบครองที่ดินพิพาทในระหว่างคดีกับเจ้าของที่ดินคู่ความฝ่ายนั้นจะอ้างว่าได้ครอบครองปรัภักษ์ต่อ คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ แม้ผู้ร้องทั้งสองจะมีใช้คู่ความเดียวกับโจทก์ในคดีก่อน แต่ผู้ร้องทั้งสองครอบครองที่ดินพิพาทโดยสืบสิทธิต่อจากโจทก์ ในคดีก่อน ต้องถือว่าผู้ร้องทั้งสองและผู้คัดค้านทั้งสอง ในคดีนี้กับโจทก์และจำเลย ทั้งสองในคดีก่อนเป็นคู่ความเดียวกัน ผลแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีก่อนที่วินิจฉัยว่า ส. ครอบครองที่ดินพิพาทเพียงสองปียังไม่ครบสิบปีจึงไม่ได้ กรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ย่อมผูกพันผู้ร้องทั้งสองด้วย ทั้งหลังจากศาลฎีกาพิพากษา คดีนั้นแล้วจนถึงวันที่ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอคดีนี้ ผู้ร้องทั้งสองเพิกครอบครองที่ดินพิพาทมายังไม่ถึง 10 ปี ผู้ร้องทั้งสองจึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท โดยการครอบครอง

คำพิพากษา

ผู้ร้องยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่าที่ดินโฉนดเลขที่ 2699 และเลขที่ 2700 ตำบลหนองแก อำเภอสัตหีบ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องทั้งสองโดยการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ผู้คัดค้านทั้งสองยื่นคำคัดค้านขอให้ยกคำร้องขอ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องขอ ผู้ร้องทั้งสองอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืน ผู้ร้องทั้งสอง

ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาตามฎีกาของผู้ร้องทั้งสองว่าผู้ร้องทั้งสองรับมรดกและครอบครองที่ดินพิพาทติดต่อกันตลอดมาจนถึงปัจจุบันเกินกว่า 10 ปีโดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของ กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทตกเป็นของผู้ร้องทั้งสองแล้วหรือไม่ ในปัญหาดังกล่าว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้คัดค้านที่ 1 มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 2699 ตำบลหนองแก อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื้อที่ประมาณ 3 งาน 35 ตารางวา ผู้คัดค้านที่ 2 มีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโฉนดเลขที่ 2700 ตำบลหนองแก อำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื้อที่ประมาณ 1 ไร่ 41 ตารางวาเดิมที่ดินพิพาททั้งสองแปลงเป็นที่อกริมตลิ่งที่น้ำท่วมไม่ถึงหน้าที่ดินตราจองเลขที่ 1493 และ 1494 ของผู้คัดค้านทั้งสองเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2515 ผู้คัดค้านทั้งสองยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินพิพาท นายสาย มะลิวัลย์ บิดาผู้ร้องที่ 1 คัดค้าน แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราชก็ทำการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้คัดค้านทั้งสอง ต่อมาวันที่ 20 มิถุนายน 2517 นายสายได้ฟ้องผู้คัดค้านทั้งสองเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช และกรมที่ดินขอให้เพิกถอนการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว ตามคดีหมายเลขแดงที่ 330/2524 ของศาลชั้นต้นระหว่างพิจารณาคดีดังกล่าวนายสายถึงแก่กรรม ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขอเข้าเป็นคู่ความแทนที่นายสาย ศาลชั้นต้นอนุญาตให้ผู้ร้องที่ 1 เข้าเป็นคู่ความแทนที่นายสายคดีดังกล่าวศาลฎีกาพิพากษายกฟ้องคดีถึงที่สุดเมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2539 โดยวินิจฉัยว่าที่ดินพิพาทเป็นที่อกริมตลิ่งของที่ดินตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" เลขที่ 1493 และ 1494 จึงเป็นทรัพย์สินของผู้คัดค้านทั้งสองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1308 และถือว่าที่ดินพิพาทไม่ใช่ที่ดินมือเปล่า แต่เป็นที่ดินอยู่ในตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" ของที่ดินทั้งสองแปลงดังกล่าวในลักษณะเป็นส่วนควบ ส่วนการที่ทางราชการออกโฉนดที่ดินให้แก่ที่ดินพิพาทเป็นเพียงการปฏิบัติเพื่อให้ที่ดินพิพาทมีหนังสือสำคัญตามประเภทที่ดินเท่านั้น นายสายครอบครองที่ดินพิพาทแทนผู้คัดค้านทั้งสองนายสายคัดค้านการออกโฉนดที่ดินถือได้ว่าเป็นการบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือที่ดินพิพาทแทนผู้คัดค้านทั้งสองมาเป็นการยึดถือเพื่อตนให้แก่ผู้คัดค้านทั้งสองทราบแล้วโดยปริยายเมื่อปี 2515 แต่นายสายเพิ่งมาฟ้องกล่าวอ้างว่า ได้ครอบครองที่ดินพิพาทโดยความสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของเมื่อปี 2517 หลังบอกกล่าวเปลี่ยนลักษณะแห่งการยึดถือเพียงสองปียังไม่ครบสิบปีนายสายจึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 คดีนี้ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องขออ้างว่า นับแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2515 ที่นายสายคัดค้านการออกโฉนดที่ดินของผู้คัดค้านทั้งสองและนับแต่วันที่นายสายฟ้องคดีเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2517 นั้น ผู้ร้องทั้งสองได้รับโอนการครอบครองที่ดินพิพาทมาจากนายสายโดยความสงบและโดยเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นเจ้าของติดต่อกัน และนับแต่นายสายถึงแก่กรรมเมื่อเดือนธันวาคม 2524 ผู้ร้องทั้งสองได้รับมรดกและครอบครองติดต่อกันตลอดมาจนถึงปัจจุบันเกินกว่า 10 ปี ที่ดินพิพาทจึงตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องทั้งสองโดยการครอบครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 เห็นว่าระยะเวลาที่นายสายบิดาผู้ร้องที่ 1 ครอบครองที่ดินพิพาทนับแต่วันคัดค้านการออกโฉนดที่ดินจนถึงวันฟ้องคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ 330/2524 ของศาลชั้นต้นและนับถึงวันฟังคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีดังกล่าว นายสายและผู้ร้องทั้งสองครอบครองที่ดินพิพาทในระหว่างคดี ต้องถือว่าเป็นการครอบครองแทนผู้คัดค้านทั้งสองเท่านั้น ผู้ร้องทั้งสองซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินพิพาทสืบสิทธิต่อจากนายสายจะนับเวลาการครอบครองในระหว่างคดีดังกล่าวมารวมเข้ากับเวลาที่นายสายครอบครองและผู้ร้องทั้งสองครอบครองหาได้ไม่ เพราะการที่คู่ความฝ่ายหนึ่งครอบครองที่ดิน

พิพาทในระหว่างคดีกับเจ้าของที่ดิน คู่ความฝ่ายนั้นจะอ้างว่าได้ครอบครองปรปักษ์ต่อคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้ และแม้ผู้ร้องทั้งสองจะมีใช้คู่ความเดียวกับโจทก์ในคดีก่อน แต่ผู้ร้องทั้งสองครอบครองที่ดินพิพาทโดยสืบสิทธิต่อจากโจทก์ในคดีก่อน ต้องถือว่าผู้ร้องทั้งสองและผู้คัดค้านทั้งสองในคดีนี้กับโจทก์และจำเลยทั้งสองในคดีก่อนเป็นคู่ความเดียวกัน ผลแห่งคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีก่อนที่วินิจฉัยว่า นายสายครอบครองที่ดินพิพาทเพียงสองปียังไม่ครบสิบปีจึงไม่ได้กรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 1382 จึงยอมผูกพันผู้ร้องทั้งสองด้วย ทั้งหลังจากศาลฎีกาพิพากษาคดีนั้นแล้วจนถึงวันที่ผู้ร้องทั้งสองยื่นคำร้องคดีนี้ ผู้ร้องทั้งสองก็เพิ่งครอบครองที่ดินพิพาทมาไม่ถึง 1 ปี ผู้ร้องทั้งสองยังไม่ได้กรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทโดยการครอบครอง พิพากษายืน

องค์คณะ

เจริญ หัตถกรรม · สุวัตร์ สุขเกษม · ชนะ ภาสกาณนท

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/1396/2542>